



עפ"ת 48101/08/21 - אבראהים עבד אל חלים נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 48101-08-21 עבד אל חלים נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 415603/2018

לפני כבוד השופט ערן קוטון
מבקש אבראהים עבד אל חלים
נגד מדינת ישראל
משיבה
החלטה

1. לפני בקשה להארכת המועד להגשת ערעור.
2. כנגד המבקש הוגש כתב אישום לבית משפט השלום לתעבורה בעכו (להלן: "בית משפט קמא") בגדרי פל"א 2263-10-18, בו יוחסו למבקש עבירות של נהיגה בזמן פסילה וללא ביטוח, אי ציות לאות שוטר במדים, ונהיגה בקלות ראש, עבירות שנעברו ביום 15.9.18 בשעה 04:40.
3. לפי כתב האישום, נהג המבקש ברכב ללא פוליסת ביטוח המכסה נהיגתו, ובעודו פסול מלנ ג דבר הפסילה הודע לו. המבקש לא ציית להוראות שוטרים שהורו לו לעצור, נמלט מפניהם, עקף רכבים בצורה מסוכנת, התפרץ לצמתים מבלי לתת זכות קדימה וסיכן הולכי רגל ומשתמשי דרך אחרים.
4. כתב האישום הוגש לבית משפט קמא ביום 7.10.18 ולאחר שלא התייצב למספר דיונים, והדיון קבוע היה לשמיעת הוכחות, הורשע המבקש בהיעדרו ביום 10.6.19. בהמשך נדחה דיון הטיעונים לעונש פעם אחר פעם, נוכח קשיים בהבאת המבקש להמשך בירור דינו.
5. ביום 17.6.20 נעתר בית משפט קמא לבקשת ב"כ המבקש והפנה אותו לשירות המבחן לשם קבלת תסקיר. תסקיר המבחן הוגש לתיק בית משפט קמא ביום 23.12.20 ולא כלל המלצה טיפולית, נוכח הפרוגנוזה הנמוכה לשיקום ובשל כך שגורמי הסיכון להישנות עבירות עולים על גורמי הסיכוי לשיקום. בתסקיר פורטו נסיבותיו האישיות של המבקש, הסתבכויותיו הרבות עם החוק, התמכרותו רבת השנים לסמים, וניסיונות טיפול שיקומיים שלא צלחו.

בהמשך, ולמרות שנעדר ממספר דיונים, ניאות בית משפט קמא להפנות את המבקש לממונה על עבודת השירות אשר דיווח לבית משפט קמא כי המבקש כלל לא התייצב לראיון התאמה. למרות האמור, בית משפט



קמא לא אמר נואש, וניאות להפנות את המבקש פעם נוספת לממונה על עבודת השירות. האחרון דיווח ביום 30.5.21 כי המבקש אינו מתאים לנשיאת מאסר בעבודת שירות נוכח התנגדות משטרת ישראל והסיכון לביטחון האישי וביטחון הציבור.

6. בנסיבות שנוצרו הגיעו הצדדים ביום 16.6.21 להסדר טיעון שלפיו ייגזרו על המבקש רכיבי ענישה שונים הכוללים מאסר בפועל לתקופה של 32 יום. ב"כ המבקש ביקש בדיון זה כי המבקש יחל בריצוי תקופת המאסר בפועל בתחילת חודש ספטמבר 2021. המבקש מצדו אמר: "אני מבין את ההסדר ומבקש לאשרו".

בית משפט קמא כיבד את הסדר הטיעון ואף קיבל את בקשת ב"כ המבקש. לסופו של יום הטיל בית משפט קמא על המבקש רכיבי ענישה שונים, וביניהם 32 ימי מאסר לריצוי בפועל, החל מיום 1.9.21.

7. ביום 21.8.21 הגיש המבקש את הבקשה מושא ההחלטה הנוכחית אשר הועברה לעיוני למחרת היום. בבקשה טען המבקש כי נמצא הוא במרכז טיפולי ונשיאת מאסר בין כותלי הכלא עלולה לגרום לו נזק. כן טען כי בית משפט קמא לא התייחס לטיפול ולמצבו הרוחני. עוד ביקש להמיר את תקופת המאסר בפועל במאסר בעבודת שירות. נוסף על כך טען כי נוכח נסיבות אישיות ומצב בריאותי לא עלה בידו להגיש את הערעור במועד. לפיכך ביקש להאריך את המועד להגשת הערעור ולעכב את ריצוי המאסר בפועל.

8. בהחלטה שניתנה ביום 22.8.21 התבקש המבקש להתייחס לכך שגזר הדין ניתן במסגרת הסדר טיעון, לאחר שהמבקש לא נמצא מתאים לשאת מאסר על דרך של עבודת שירות, ולפרט את הנסיבות האישיות והמצב הבריאותי שמנעו ממנו להגיש את הערעור במועד.

המבקש בתגובה מסר שניאלץ להסכים להסדר הטיעון מחשש שעונשו יהיה חמור יותר. כן מסר שלפני הממונה על עבודת השירות הונחו נתונים מוטעים ושגויים שהובילו לחוות דעת שלילית ללא הצדקה ובדיקה מעמיקה. עוד טען כי לא יכול היה להגיש את ערעורו במועד "מחוסר יכולת כלכלית" שמנעה ממנו לשכור שירותיו של עורך דין, בפרט בהיותו מתפרנס מהבטחת הכנסה ומעבודות מזדמנות. המבקש, לטענתו, מנסה להשתלב בחיים הרגילים ועונש מאסר בפועל יפגע בו ובבני משפחתו קשות. קטיעה של מעגל הטיפולים עלולה להובילו בחזרה אל מעגל האלימות והשימוש בסמים.

9. המשיבה בתגובה התנגדה לבקשה נוכח העובדה שהעונש נגזר על יסוד הסכמה לה היה המבקש שותף ובהיותו מיוצג. לפיכך, כך נטען, סיכויי הערעור נמוכים ביותר.

10. בחנתי את הנתונים שלפני ושקלתי ענייניו של המבקש.



11. סעיף 201 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, מאפשר לבית המשפט להתיר הגשת ערעור לאחר שעברו התקופות האמורות בסעיפים 199 ו-200 לאותו חוק. עת עסקינן בהליך פלילי אין צורך בהוכחת קיומו של "טעם מיוחד", אך ארכה לא תינתן על דרך שגרה.

בהקשר דנן נפסק בע"פ 5787/20 מזרחי נ' מדינת ישראל (31.8.20):

"כידוע, הארכת מועד בהליך פלילי תינתן מקום שבעל הדין שאיחר בהגשת הערעור הצביע על "טעם ממשי" המניח את הדעת לאיחור. במסגרת זאת, יש להביא בחשבון מספר שיקולים, כאשר המרכזיים שבהם הם הסיבה לאיחור וסיכויי הערעור לגופו (בש"פ 8197/13 אמסלם נ' מדינת ישראל (8.1.2014); בש"פ 660/16 פלוני נ' מדינת ישראל (31.1.2016)). כן יילקחו בחשבון שיקולים נוספים, וביניהם משך האיחור בהגשת הערעור; האינטרס הציבורי בהכרעה בהליך; וחשיבות הזכויות העלולות להיפגע מאי מתן הארכה."

כן נפסק ב בש"פ 4943/21 בנזכריה נ' מדינת ישראל (18.7.21):

"כלל הוא, כי בית המשפט רשאי להאריך את המועד להגשת הליך ערעורי בפלילים (סעיף 201 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982), וזאת בהתקיים "טעם ממשי המניח את הדעת". בהקשר זה ישקול בית משפט, בין היתר, את משך האיחור; את ההצדקה הנתענת לאיחור; ואת סיכויי הלכאוריים של ההליך העיקרי (ראו, בש"פ 5988/06 נגר נ' מדינת ישראל (25.07.2006); בש"פ 6125/09 רבין נ' מדינת ישראל (11.8.2009)). חשוב לציין, כי על אף הגישה המקלה בהשוואה להארכת מועד בהליכים אזרחיים, הכלל הוא שגם בהליכים פליליים יש להקפיד על קיום המועדים הנקובים בדין, וממילא הארכת מועד לא תינתן כדבר שבשגרה."

12. לעניין השיקולים האמורים להנחות את בית המשפט בבואו לדון בבקשה להארכת מועד להגשת ערעור פלילי, אפנה לנאמר בע"פ 4946/07 מקלדה נ' מדינת ישראל (19.2.09):

"בעוד שבדין האזרחי קיימת דרישה ל"טעמים מיוחדים שיירשמו" על מנת להצדיק הארכת מועד להגשת ערעור (ראו סעיף 528 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984), אין בנמצא דרישה מקבילה בדין הפלילי (ראו סעיף 201 לחסד"פ), ולבית המשפט מוקנה שיקול דעת רחב בהחליטו בסוגיה. ברם, חרף הנטייה שלא להחמיר עם נאשמים המתעכבים בהגשת ערעורם, אין לראות בסדר הדין הפלילי משום "המלצה" או "רשות", וגם כשעסקינן בפלילים, אין מקום להיעתר לבקשות להארכת מועד חדשות לבקרים באופן שיביא לזילות הוראות החוק ולפגיעה באינטרס של הצד שכנגד וביכולתו של בית המשפט לפעול ביעילות. תחת זאת, יש לבצע איזון בין שיקולי מדיניות כלליים כמו גם בין שיקולים ואינטרסים המשתנים על פי נסיבותיו של כל מקרה ומקרה [...] במסגרת השיקולים הכלליים יש לתת את הדעת לתכליתו של ההליך הפלילי להביא לחקר האמת ולמנוע מצב שבו תוצאת פסק הדין נקבעת בשל מחדל פרוצדוראלי. כן, יש לתת את הדעת לזכותו של הפרט המערער שלא להיות מורשע ומוענש על לא עוול בכפו. מן הצד השני, יש לתת את הדעת לאינטרס של הצד שכנגד להמשיך הלאה ולהניח שהעניין הסתיים בחלוף המועד הקבוע בחוק, אף כשהצד שכנגד הינו המדינה - גם אם



במידה פחותה; לצורך להציב גבול להימשכותם של הליכים; לאינטרס בדבר סופיות הדין; לאינטרס בדבר יציבות המשפט; ולאינטרס בדבר ניהול אפקטיבי של המערכת השיפוטית בדרך שתמנע יצירת אנדרלמוסיה ופגיעה בשירות הניתן לציבור בבתי המשפט שלרעור [...]. במסגרת השיקולים הפרטניים הנבחרים יש להתייחס, בין השאר, לטעמים שבעטיים הוגש הערעור באיחור; לפרק הזמן שחלף למן המועד האחרון להגשת הערעור הקבוע בחוק; לשאלת היותו של המערער מיוצג על-ידי עורך דין וכן לסיכויים הלכאוריים שהערעור שבכוונתו להגיש אמנם יתקבל [...]."

13. על רקע אמות מידה אלו בחנתי את הבקשה.

כמפורט מעלה המבקש הורשע בהיעדרו לאחר שלא התייצב למספר דיונים ובהמשך הליך הטיעונים לעונש נמשך תקופה נוספת בעוד בית משפט קמא שב ומנסה לבחון אפשרויות שיקומיות במסגרת הענישה, הן באמצעות שירות המבחן והן באמצעות הממונה על עבודת השירות.

לסופו של יום, ולמרות חומרת העבירות שביצע המבקש, הוצג הסדר טיעון המקל עמו מאוד ואשר אותו מצא בית משפט קמא לכבד. גזר הדין ניתן למעלה מחודשיים ימים בטרם הגיש המבקש את בקשתו הנוכחית, ובבקשתו, ואף במסמך ההשלמה, לא הבהיר מדוע נמנע מלערער בגדרי המועדים שהוקצו לכך בדין. המבקש תלה זאת בהיעדר יכולת כלכלית אשר מנעה ממנו לשכור שירותי עו"ד, אך גם את בקשתו זו הגיש כאשר הוא אינו מיוצג.

אף אין מדובר בערעור על הכרעת הדין, כך שאין חשש ש"תוצאת פסק הדין נקבעת בשל מחדל פרוצדוראלי", או שנפגעת "זכותו של הפרט המערער שלא להיות מורשע ומוענש על לא עוול בכפו".

יתירה מזאת, סיכויי הערעור אינם גבוהים כל עיקר, שכן גזר דינו של בית משפט קמא מקל עם המערער. גזר הדין ניתן בעקבות הסדר טיעון שהושג בין הצדדים, אשר המערער עצמו היה שותף לו וביקש מבית משפט קמא לאשרו. בית משפט קמא הפנה את המערער לממונה על עבודת השירות אלא שהאחרון מצא כי אינו מתאים לשאת מאסר על דרך של עבודת שירות, ובעקבות הודעתו הושג והוצג הסדר הטיעון.

14. בשקלול כלל הנסיבות והנתונים לא מצאתי טעם ממשי המצדיק את הארכת המועד להגשת הערעור. לא נמצאה הצדקה לאי הגשת הערעור במועד, למערער לא נגרם עיוות דין, נסיבותיו נלקחו בחשבון ואילו פורטו ארוכות בידי שירות המבחן ובידי הממונה על עבודת השירות, וכאמור אף סיכויי הערעור קלושים על פניהם.

15. אין בידי אפוא להיעתר לבקשה.



המבקש יתייצב לנשיאת עונשו בבית מעצר קישון, כשהוא מצויד בתעודת זהות או דרכון, במועד עליו הורה בית משפט קמא.

המזכירות תשלח בדחיפות את ההחלטה לצדדים ותוודא קבלתה בידי המערער.

ניתנה היום, י"ח אלול תשפ"א, 26 אוגוסט 2021, בהעדר הצדדים.